

Historische Vereniging Oud-Beijerland

*Opgericht 30 september 1997
Beschermheer F.A. baron van Tuyll van Serooskerken
Ambachtsheer van Oud-Beijerland*

website: www.hvobl.nl

jaargang 23

december 2020

nummer 81

Bestuur

P.J. in 't Veld, *voorzitter*
(0186) 61 75 23

A.W. de Groot, *secretaris*
Willem Vrijlandstraat 75,
3262 GN Oud-Beijerland
mail: a.groot21@upcmail.nl
(06) 51 05 26 60

H.M. Dijkstra, *penningmeester en
ledenadministratie*
mail:
historischeverenigingobl@gmail.com
(0186) 61 69 06

L. van der Meer, *lid*
(06) 43 89 41 14

Redactie Beijerlandsche Berichten

Pieter Jan in 't Veld
Jan Paul van der Spek

Beijerlandsche Berichten verschijnt 4 x per jaar

Ons archief, het
Historisch Informatie Punt (HIP)
is gevestigd in de
Openbare Bibliotheek
Steenenstraat 24, Oud-Beijerland
Open: elke 2^e donderdag van de
maand van 14.00 tot 16.00 uur.
Buiten deze tijden contact:
A. van den Berg (0186) 61 42 40

Contributie
Minimaal € 10,- per jaar

Rekeningnummer
NL16 RABO 0351 187 103
t.n.v. HVO, Oud-Beijerland
Buiten de regio wordt de
Beijerlandsche Berichten per post
verzonden en brengen wij € 6,-
kosten in rekening

ISSN 2210-8645

Inhoudsopgave

Van de Bestuurstafel	3
Oost Voorstraat 101 en 102 <i>Pieter Jan in 't Veld</i>	4
De Zinkwegschool <i>Govert en Nel van Nimwegen</i>	9
Nieuwjaarswens <i>Alie van den Berg</i>	14
Oude foto's	17
Scheepsmakershaven <i>Pieter Jan in 't Veld</i>	18
Collectie Buitendijk	21
Oude foto's	22
Oud-Beijerlandse jongens in de Franse tijd (3) <i>Jan Paul van der Spek</i>	23

Bert Roos
ARCHITECTUUR

Een all-round architectenbureau, inzetbaar
voor bouw en verbouw, **renovatie** en **restauratie**
in alle segmenten van de woning- en utiliteitsbouw.

West-Voorstraat 25 B 3262 JP Oud-Beijerland T: 0186 614 157
M: 06 538 382 17 E: b.roos@bertroos.nl www.bertroos.nl

Van de Bestuurstafel

We hebben toch een ongewoon jaar achter ons, met een virus wat veel schade heeft gebracht aan de gezondheid van mensen en de economie. Ook heeft het virus een zware tol geëist van vrijwilligers van diverse verenigingen. Hopelijk zal 2021 een jaar worden van versoepelingen van de diverse maatregelen.

Aan het begin van het uitbreken van het Coronavirus in ons land zijn wij begonnen met het digitaal versturen van een wekelijks 'pareltje' uit fotocollectie van Joris Buitendijk. Eind dit jaar zal het laatste 'pareltje' worden verzonden.

In de nagelaten fotocollectie van Joris Buitendijk bevindt zich ook een niet gepubliceerd manuscript van een fotoboek, zoals Joris Buitendijk er verscheidenen heeft uitgebracht.

Duidelijk is dat het ooit de bedoeling is geweest dat dit fotoboek in 2006 zou verschijnen. Dit is indertijd niet gebeurd.

De teksten bij de verschillende foto's zijn van de hand van Koos Schipper, die zoals vele weten ook veel heeft gepubliceerd over de historie van ons dorp.

Als eerbetoon aan deze overleden oud-leden zijn wij van plan om in plaats van de wekelijkse 'pareltjes' elke week een of meer pagina's uit het manuscript aan u digitaal te verzenden.

De foto's worden u zonder het bekende logo verzonden. U kunt ze desgewenst uitprinten als een verzamelobject en zelf bundelen.

Nu is het wel zo dat wij van verschillende leden nog steeds geen mailadres hebben, terwijl zij wel over een mailadres beschikken.

Is dit zo ook bij u? Laat het ons dan alsnog weten, zodat u in 2021 wekelijks de foto's krijgt toegestuurd. Het mailadres is: historischeverenigingobl@gmail.com

Wij wensen u goede kerstdagen en een goed 2021.

Het bestuur.

DUIFHUIZEN

Tassen & koffers

Oost Voorstraat 101 - 102

Pieter Jan in 't Veld

Hoe een veronderstelling historisch onjuist kan zijn

Via de website ontvangen wij met enige regelmaat vragen over bepaalde panden, zoals onlangs. De vraag was of het klopt dat het pand van groentehandel Huisman (Oost Voorstraat 101) ooit onderdeel zou hebben uitgemaakt van het oorspronkelijke pand van bakker Boender, (Oost Voorstraat 102).

*Oost Voorstraat 102
(circa 1961)*

*Oost Voorstraat 101 met een stukje
zichtbare daklijst van nummer 102 van het
oorspronkelijke pand*

Eerst gekeken in de Cloud naar een oude foto van de panden, van zowel Huisman als van Boender. Op de oude foto van Huisman zie je duidelijk de oude daklijst van het oorspronkelijke pand van bakker Boender.

De eerste conclusie is dat de veronderstelling niet klopt.

Nu kunnen wij als vereniging 24 uur per dag in het Kadaster, dus gaan we de panden nader onder de loep nemen in het Kadaster.

Oost Voorstraat 102

In 1876 is een erf in eigendom van de timmerman Willem de Ruiter sectie C no. 2601. In dat jaar laat hij er een pand bouwen en verandert van beroep, hij wordt broodbakker. In 1887 is er een hermeting door het Kadaster en wordt het Kadasternummer sectie D no. 964. Op 23 juni 1891 overlijdt Willem de Ruiter en is er in 1892 een boedelscheiding en komt het pand in eigendom van zijn weduwe Aaltje van der Waal. Zij zet de broodbakkerij voort. In het Kadaster staat zij genoteerd als broodbakster. Op 18 april 1897 (akte 32) passeert er een hypotheekakte waarbij Aaltje van der Waal schuldig is aan Jacobus Noorlander een bedrag van f 600,--. Als zekerheid geeft zij het pand aan de Lange Voorstraat. Aaltje van der Waal overlijdt op 8 juni 1897, het pand komt bij een boedelscheiding in eigendom van hun zoon Hendrik Roedolf de Ruiter. Die de bakkerij voortzet.

Hij verkoopt in 1903 het pand en de bakkerij aan de bakker Jan Ariesz. Both.

Omstreeks 1949 wordt de bakkerij en het pand overgedaan aan Arie Ingelsz. Boender en later zijn zoon Bas. In 2013 gaat de bakkerij failliet en wordt door J. Schep overgenomen en onder de naam Bakkerij Bas Boender voortgezet.

Oost Voorstraat 101

Volgens de oorspronkelijk aanwijzende tafels stond hier in 1829 al een woonhuis met erf in eigendom van de familie van Dijk. In 1870 verkoopt de winkelier Johannes van Dijk (wat hij als winkelier verkoopt is niet bekend) het huis en erf,

sectie D no. 959 aan de schoenmaker Hendrik de Ruiter. Deze verkoopt het pand in 1902 aan de koopman Jacob van Heeren. Jacob van Heeren overlijdt op 15 januari 1947, Antje van Heeren verkoopt hier snoepgoed. Zij vertrekt in september van dat jaar uit het pand. Het pand komt in 1948 in eigendom van de aannemer metselaar Jan Danielsz. van Bezeij. Als Jan Danielsz. van Bezeij op 26 november 1965 overlijdt komt na een boedelscheiding het zijn bezit bij 27 erfgenamen.

Maaïke Huisman - van der Sluis met dochter Albertha

Het pand wordt verkocht aan de groentehandelaar Cornelis Huisman, die al sinds 1947 in het pand woont en er zijn handel drijft. Later neemt zijn zoon Kees de groentehandel over. Hij zal tot december 2018 de groentewinkel drijven. Dan gaat de groentehandel over naar André Both, die de zaak voortzet onder de naam Huisman.

Dat de burens ook samen handel dreven blijkt uit een aantal notariële akten, Jacob van Heeren koopt in september 1901 enkele panden achter zijn woonhuis (nu bekend als Oost Voorstraat 99) enkele dagen later verkoopt hij deze door aan zijn buurman Hendrik Roedolf de Ruiter.

Een foto van beide panden van latere datum de winkel van bakker Boender heeft nog niet de huidige uitstraling

Wij hebben kunnen vaststellen dat op de plaats van groentehandel Huisman in 1829 al een bebouwd perceel was. Het pand van bakker Boender is van latere datum n.l. 1876. Inmiddels zijn beide panden voorzien van een nieuwe of gerestaureerde voorgevel.

De raampartijen van Oost Voorstraat 102 zijn duidelijk herkenbaar op beide foto's. En is het pand van groentehandel Huisman niet voortgekomen uit pand van bakker Boender.

**...ook u kunt
geld verdienen
voor uw club,
vereniging
of ...!**

**Bent u lid van deze club of vereniging?
Dan kunt u de clubkas flink spekken!**

Koopt of verkoopt u een huis via makelaardij De Jong of laat u uw huis door ons taxeren, dan keren wij een bonus uit op de rekening van uw club, vereniging of ... van uw keuze. Deze bonus kan wel oplopen tot € 225,- per klant!

Kom voor meer informatie vrijblijvend langs bij één van onze vestigingen of kijk eens op onze website: www.makelaardijdejong.nl

Makelaardij De Jong
West-Voorstraat 29
3262 JP Oud-Beijerland
Telefoon 0186-617555

Makelaardij De Jong
Pieter Repelaerstraat 61B
3297 BL Putterhoek
Telefoon 078-6736255

De actieve Makelaar

www.makelaardijdejong.nl

Particulier & Zakelijk | Verkoop | Aankoop | Taxaties | Hypotheken

De Zinkwegschool

Govert en Nel van Nimwegen

De eerste steen van de Zinkwegse School werd gelegd door J. Visser Mz. oud 72 jaar, op 19 mei 1875.

De school die toen aan de Zinkweg gebouwd werd bestond uit twee grote lokalen met aan de zijkanten de toegangen in twee lage aanbouwen. In deze aanbouwen bevonden zich de kasten voor het lesmateriaal en de deuren naar de lokalen. Er was nog geen achtergang. De lokalen waren met elkaar verbonden door deuren. Toiletten waren in afzonderlijke aanbouwtjes aan de achterkant van het gebouw, en waren direct vanuit de lokalen met een voorportaal bereikbaar. Later zijn er plannen gemaakt om de school te splitsen in drie lokalen met nog steeds de toiletten (privaten werden die genoemd) direct aan de lokalen.

Uiteindelijk werden er drie lokalen gemaakt met aan de achterkant een lange gang met kapstokken, negen toiletten, en een lerarenkamertje aan het eind van de gang. Dit is de situatie zoals deze er nu nog min of meer is.

Aan de funderingen is te zien hoe dit allemaal geweest is. Het gebouw is niet onderheid en de houten vloeren stonden op onderslagmuren. Het gebouw is hier en daar wat verzakt en gescheurd. Het is opgetrokken uit enkelsteens muren met een cementen trasraam.

Zinkwegschool (2020)

In 1920 werd een nieuwe Lager onderwijswet van kracht. De school was tot die tijd een openbare school zoals de meeste andere lagere scholen. In de buurtschap Zinkweg leefde bij enkelen de stille wens, dat aan de Zinkweg een Christelijke school zou verrijzen. De heer J. van Koeveringen was echter het hoofd van de openbare school. Dit schoolhoofd was algemeen geacht en geëerd, en zolang hij schoolhoofd was kwam er geen christelijke school aan de Zinkweg.

In 1923 werd de heer van Koeveringen tot hoofd van de 1^e Openbare School in het dorp benoemd. Nu deed de gelegenheid zich voor om te trachten de door de wet vereiste handtekeningen te verzamelen, en werd de Zinkwegschool op 1 september 1924 een Christelijke school. Dit is echter niet zonder slag of stoot gebeurt. Tegenstanders van de Christelijke school probeerden deze tegen te houden, men dient bij de Kroon een bezwaarschrift in. Pas na anderhalf jaar handhaafde de Kroon het raadsbesluit van de gemeente en werden twee lokalen voor de Christelijke school en een voor de Openbare school.

Officieel wordt het gebouw op 1 oktober 1927 overgedragen in "goeden toestand" aan de vereniging voor Gereformeerd Lager Onderwijs. Echter door allerlei verbouwingen en aanpassingen liet de staat van onderhoud en de bouwkundige staat te wensen over. In 1932 verzoekt de school vereniging om een financiële bijdrage van de gemeente om de gestukadoorde plafonds te vervangen.

In het derde schoollokaal is een stuk plafond van 50 - 50 cm. naar beneden gevallen en het lokaal is buiten gebruik gesteld. Ook in de andere lokalen zijn de plafonds slecht en het dak boven de gang geeft voortdurend lekkage. De gemeente probeert de herstellkosten voor nieuwe plafonds en het vervangen van het dak boven de gang af te houden omdat het gebouw in goeden toestand was overgedragen en de kosten onder de exploitatievergoeding zouden vallen.

In 1933 deelt de bouwkundig inspecteur, de heer H.J. Kockx, van het Rijkstoezicht Lager Onderwijs mede dat alle drie de plafonds slecht zijn alsmede het hele schoolgebouw. Het advies is het hele schoolgebouw binnen afziebare tijd te vervangen door een nieuw en voorlopig de gestukadoorde plafonds te vervangen door houtenplafonds. Het gebouw is nimmer een solide gebouw geweest en het naar beneden komen van gedeelten van de plafonds is te wijten

aan de weinig solide toestand waarin het gehele gebouw verkeert. De Zinkwegschool is echter nog tot 1951 in gebruik geweest bij de Vereniging voor Gereformeerd Onderwijs. Aan de Eerste Kruisweg werd in 1927 een nieuw schooltje gebouwd van twee lokalen dat tot in de jaren tachtig als school in gebruik is gebleven. De heer H.A. Korteweg is het laatste schoolhoofd van de oude Zinkwegschool geweest.

Nog een keer heeft de Zinkwegschool als school dienst gedaan. Dit was voor de schoolkinderen van de school aan de eerste Kruisweg toen dit schooltje in 1977 gemoderniseerd moest worden. Soms werd het eerste lokaal ook nog gebruikt voor de gymnastieklessen. Het oude schoolgebouw was toen reeds in gebruik als Bethelkerk . Hiervoor was de muur tussen het tweede en derde lokaal weggehaald. Ook de modelbouwvereniging heeft het eerste lokaal enkele jaren in gebruik gehad.

Klassenfoto 1918

In 1988 hebben wij de school gekocht. Wij hebben het gebouw samen met een aantal andere mensen in gebruik genomen als garage voor het restaureren van oude auto's. Het schooltje hebben wij hieraan aangepast. Twee in stijl aangepaste garagedeuren, betonnen vloeren, verstevigen van constructies en vervangen deel dakbeschot en zinken goten e.d. Alles is door ons zoveel

mogelijk aangepast in de stijl van het oude gebouw. Het gebouw is nog steeds herkenbaar als school. Er is ook weer een elektrische klok in de gevel en de oude wrakke voordeuren zijn door stijlvolle nieuwe vervangen. In 1998 kregen wij toestemming om in de school te gaan wonen en deze daarvoor aan te passen.

Het onderhoud vergt heel veel werk. Een gebouw dat in 1932 al bouwvallig begon te worden wordt nooit meer nieuw. Wel kan goed onderhoud de levensduur verlengen. Net als onze oude Citroëns. Nu is het als kroon op ons werk een gemeentelijk monument.

Nog steeds komen er mensen langs die hier op school gezeten hebben. Ook de vroegere directeur van de P.T.T., dhr. Leenman heeft hier op school gezeten. Soms zelfs uit Canada komen oud leerlingen terug om nog eens naar hun oude schooltje te kijken. Ik vraag dan of ze hun naam nog een keer op het oude schoolbord willen schrijven.

**Brood- en banketbakkerij
Voordijk b.v.**

Molendijk 44 | Emmastraat 8b
Oud-Beijerland | Heinoord
T 0186-612592 | T 0186-602086

bestelling@bakkervoordijk.nl
www.bakkervoordijk.nl

Nieuwjaarswens

Alie van den Berg

Komt, Vrienden! ik ben ruim voorzien,
En kan uit veel, u keuze biën.
Pendule en Klok, in elke soort,
Horloges, Speeldoos, en zoo voort.
'k Heb Wekkers, die zóó ramm'lend slaan,
Dat buurmans dienstmaagd op moet staan,
Ik repareer goedkoop en sterk,
En lever u slechts deugdzaam werk.
Maar bij 't aanbieden van mijn waar,
Wensch 'k allen — een gezegend jaar!
L. E. MONASCH.
Oud-Beierland, 1 Januari 1880.

Nieuwjaarswensch voor 1881 van L.E.Monasch

Deze wens maakt 120 jaar geleden de Joodse horlogemaker Levie Eliazar Monasch. L.E.Monasch is geboren in 1845 te Gouda en komt 1872 met zijn gezin wonen op de Lange- (Oost)-Voorstraat 7 in Oud-Beijerland.

Door middel van advertenties brengt hij zijn winkel onder de aandacht van Oud-Beijerlanders en schrijft dat hij naast

L. E. Monasch,
HORLOGIEMAKER, Lange Voorstraat
OUD-BEIERLAND,
 Maakt en Verkoopt steeds alle soorten van
 Gouden en Zilveren HORLOGIEN, KLOKKEN,
 PENDULES, WEKKERS, SPEELDOOZEN en
 al wat er verder bij dit vak behoort.
 Steeds verkrijgbaar **Ameikaansche Star-**
olie voor Naaimachines à **f 0.40** per flacon.

"horlogiemaker", verkoper is van "zilveren en gouden horlogien, klokken, pendules, enz". In juni 1881 verhuist men naar de Molendijk tegenover Taselaar zoals een advertentie aangeeft, maar in 1883 vertrekt hij toch naar Rotterdam, waar hij in 1907 overleed.

 H. HOOGVLIET totaalonderhoud

Schilderwerken, van advies tot een uitstekend eindresultaat

Voor al uw glas- en schilderwerken krijgt u bij ons vakkundig advies. Dankzij onze ervaring en kennis van nieuwe materialen en producten kunt u vertrouwen op een uitstekend eindresultaat. Uiteraard met erkende AF-garantie.

Kies voor kwaliteit! **www.hhoogvliet.nl**

gevestigd te Spijkenisse en Oud-Beijerland
 Randweg 1 • 3201 VN Spijkenisse
 T: 0181 - 61 54 54 • F: 0181 - 61 58 19

www.makocleaning.nl

mako

cleaning service

*Schoonmaak-onderhoud
Glazenwasserij
Gevelreiniging
Graffitiverwijdering*

L.J. Costerstraat 4 • Oud-Beijerland
Telefoon 0186 - 619 500

B A Z Z

Jeans & Casual

Oost-Voorstraat 27-28, Oud-Beijerland
www.bazzcasual.nl

Voor een onafhankelijk

Hypotheekadvies

Neem contact op met John van Helden 0186-634214
j.vanhelden@schepassurantien.nl www.schep-assurantien.nl

Oude foto's

(foto ca. 1922)

Eenmaal per jaar huurde Aagje Pors- Holleman een rijtuig bij Adrianus Vermaat.

v.l.n.r. Hendrika Pors, Mina Pors, Nel van der Schoor, Lien van der Schoor, Aagje Pors- Holleman.

Op de bok: niet goed zichtbaar, Adrianus Vermaat en Anthonie van Bochoven, (later bakker).

Aagje Holleman trouwde op 20 mei 1892 met Aart Pors. Zij woonden Koninginneweg 35, hun dochters Hendrika en Mina zouden later een naaischool beginnen. Hendrika was onderwijzeres aan de Keucheniuschool. Aagje Pors- Holleman overlijdt op 20 november 1936 (akte 62).

Scheepmakershaven

Pieter Jan in 't Veld

Eerder lieten we al een foto in de Beijerlandsche Berichten zien van het complex Scheepmakershaven 4-18 van de familie Vogelaar.

In de nalatenschap van Pieter Elizabertus Vogelaar zaten ook enkele negatieve van foto's.

De foto's die we maakte van de negatieven zijn niet erg scherp. Maar we konden wel zien dat het complex van Vogelaar werd afgebroken. Dus de foto's moeten omstreeks 1975 zijn gemaakt.

Maar wat zagen we nu verder precies op de foto's?

De meeste hoofdbrekens gaf de weg op de voorgrond.

We vergeleken de foto's met andere foto's in ons fotoarchief en toen werd het een en ander duidelijk.

De weg was een nog doodlopende burgemeester Hammerbaan De burgemeester Diepenhorstsingel was nog niet doorgetrokken. De 24 kleine koopwoningen van de Meestof zijn nog niet gebouwd.

En er liep een smal voetpad langs het complex Vogelaar om in het centrum te komen.

We zien ook de stalen watertoren op de achtergrond, delen van panden van de gasfabriek. Uiterst links de smederij van Smit, afgebroken nu Sporting Oostdijk 67-69. De bovenste foto is vermoedelijk gemaakt vanuit een raam in een woning van de toen al gebouwde Lange Meet.

**Elektrotechnisch Buro
Wijntje B.V.**

Bij elektrotechnisch bureau **Wijntje** kunt u terecht voor al uw elektrotechnische installatiewerkzaamheden zoals onder andere:

- Licht- en kracht installaties
- Data netwerken • Noodverlichting
- Zwakstroom- en intercom installaties
- Keuren van elektrische apparaten
- Reparatie van witgoedapparaten
- Zowel voor bedrijven als particulieren

West-Voorstraat 14 3262 JP Oud-Belgerland 0186-612802 info@wijntjebv.nl www.wijntjebv.nl

IJzersterk in beton!

Corrosie, mechanische belasting, chemische aantasting, vorst, schade en slijtage. Er zijn tal van oorzaken waardoor de levensduur van beton kan worden verkort. Gevolg: betonrot, scheuren, afbrokkelend beton, uitgesleten delen en waterplekken. Een gevaar voor elke betonconstructie. Sinke Betononderhoud waarborgt de kwaliteit van uw beton. Zakelijk en privé!

Onze diensten:

- Reparatie
- Renovatie
- Coating
- Injectie
- Grouting
- Reiniging
- Afwerking

Objecten:

- Bruggen
- Weg- & spoortunnels
- Viaducten
- Balkons
- Galerijen
- Erkers
- Trappen
- Lelien
- Gebouwen
- Garagevloeren

Wat is uw zekerheid?

Wij staan garant voor maatwerk, hoogstaande kwaliteit en gedegen advies.

Waarom kiest u voor Sinke Betononderhoud?

U kiest voor ons vanwege onze brede kennis, expertise, kwaliteit en vakmanschap. Daarmee hebben wij in ruim 10 jaar tijd een gerenommeerde naam in de bouw opgebouwd.

Contact

Donkervoortlaan 12
3261 NE Oud-Bellerveld
info@betonherstellen.nl

06-22912248

www.betonherstellen.nl

Collectie Buitendijk

Een doorkijkje naar de waterstal, mei 2002

Oude foto's

2 foto's van de hand van oud-burgemeester de Vries Broekman. Een foto maakte hij op 22 september 1937 en de latere foto na de restauratie in februari 1940 gemaakt. Waarschijnlijk is de Vries Broekman in 1940 vanuit zijn woonplaats Vught naar Oud-Beijerland gekomen om de restauratie te bekijken die na zijn vertrek (1938) in 1939 is afgerond.

Oud-Beijerlandse jongens in de Franse tijd (3)

Jan Paul van der Spek

Inleiding

In het vorige nummer van Beijerlandsche Berichten werd verteld hoe in de periode van 1810 tot 1813 de dienstplicht voor het leger van Napoleon ook veel Oud-Beijerlandse jongens dwong om dienst te nemen. In deze aflevering is een overzicht van de legeronderdelen weergegeven. Verder gaan we in dit artikel na hoe het deze jongens verging tijdens de beruchte veldtocht van Napoleons *Grande Armée* naar Rusland in 1812. We beperken ons bij deze beschrijving tot de tweetal regimenten, die een belangrijke rol gespeeld hebben bij de rivier de Berezina en waarbij meerdere Oud-Beijerlanders betrokken waren.

Legeronderdelen

Toen Napoleon in 1810 Nederland opnam in het keizerrijk, werden de bestaande Nederlandse legeronderdelen omgezet in onderdelen van het Franse leger. Wel bleef elk onderdeel zijn eerdere nationaliteit houden. In het onderstaande kader zijn deze onderdelen weergegeven, aangevuld met de namen van de plaatsgenoten die in deze onderdelen gediend hebben. De legeronderdelen die na 1812 van belang waren, komen in een volgend artikel aan de orde.

Overzicht legeronderdelen

2^e regiment Grenadiers a pied de la Garde Imperiale

Willem Spuijdijk, krijgsgevangen op 12 december 1812 (Rusland)

11^e regiment Huzaren

Pieter Kraaijo en Jan Kraak

Flanqueurs et Tirailleurs de l'Arme des grenadiers de la Garde

Samuel van Krevel, gewond bij de slag bij Dresden (27 augustus 1813)

2e Regiment Chevaux leger Lanciers de la Garde Imperiale

Jan Kraak, Antonie van Ooijen, overgeplaatst

Abraham Pors, krijgsgevangen op 27 juli 1812 (Rusland)

Train d' Artillerie de la Garde Imperiale

Jan Hovestad, vermist 6 december 1812 (Rusland)

124e Regiment d'Infanterie de Ligne, zie tekst

125e Regiment d'Infanterie de Ligne, zie tekst

De Grande Armée naar Rusland

Over de veldtocht naar Rusland in 1812 is veel geschreven. Om het verhaal binnen het kader van dit artikel overzichtelijk te houden beperken wij ons tot de lotgevallen van het 124e en het 125e Regiment Infanterie de Ligne.

Op 24 juni 1812 trok het leger van Napoleon de rivier de Njemen over. De grensrivier tussen Polen en Rusland. In dit grote leger dienden naar schatting zo'n 25.000 Nederlanders. Napoleon hoopte op een snelle veldtocht, maar het liep anders. Pas na drie maanden vond het eerste grote treffen plaats, de veldslag bij Borodino, op 7 september 1812.

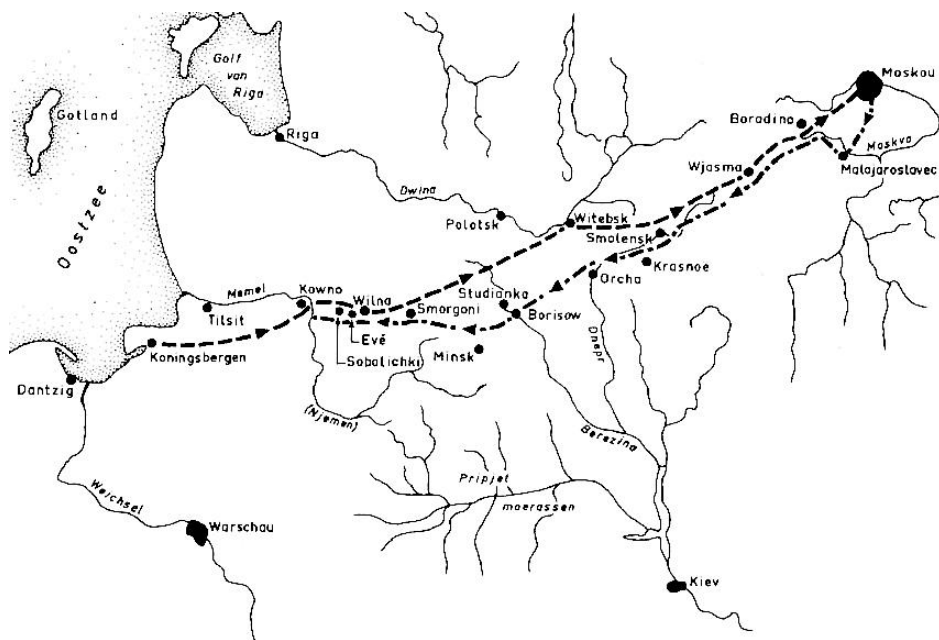
Hoe was het met de Oud-Beijerlanders? Het 124^e Regiment had op 25 november 1811 Nijmegen verlaten en kwam op 8 december in Hannover aan. Zij bereikten op 20 juni 1812 de omgeving van de rivier de Njemen.

Het 125^e Regiment vertrok pas op 29 juni 1812 uit Groningen. Het bereikte op 14 augustus 1812 de stad Koningsbergen (zie overzichtskaartje op pagina 23).

Op 14 september trok Napoleon met zijn legers Moskou binnen. Vanwege gebrek aan voedsel en een dreigende Russische aanval vertrok hij op 20 oktober weer zonder een vredesovereenkomst met de Russische tsaar Alexander I. De terugtocht werd een drama. Kozakken vielen het Franse leger aan. Honger, dorst en de ijskoude winter eisten nog meer levens. De overtocht

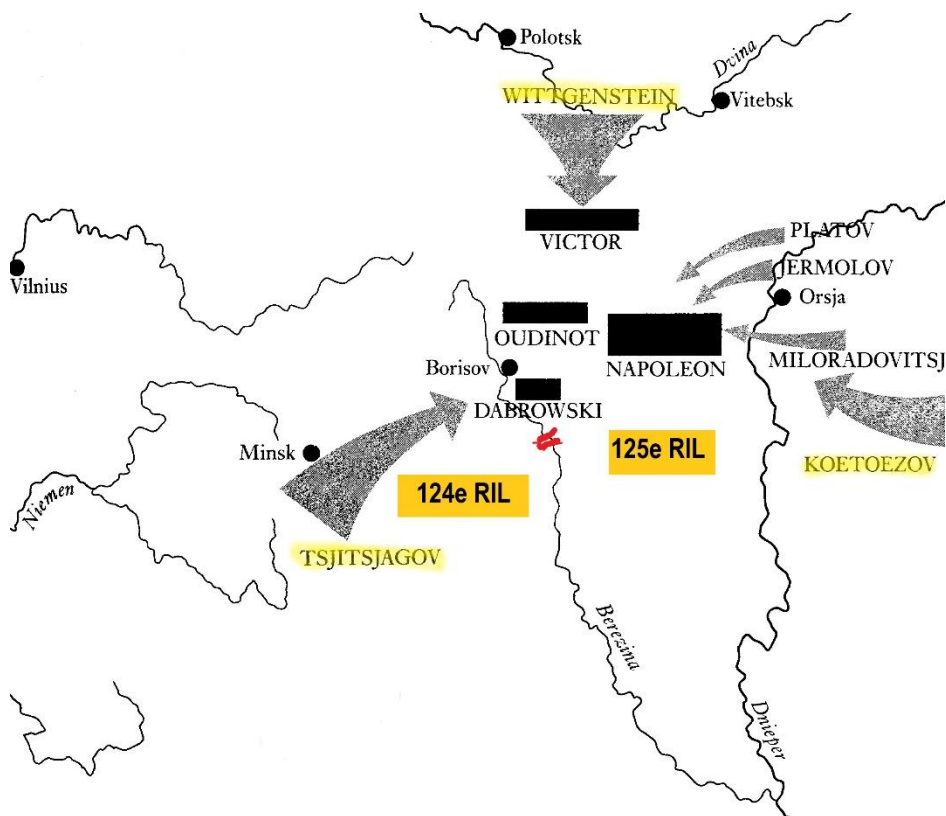

van de rivier de Berezina maakte het drama compleet. Op 21 november 1812 liep het leger in de val. De *Grande Armée* stond voor de rivier, ingesloten door het leger van Wittgenstein in het noorden, het leger van Koetoezov in het oosten en het leger van Tsjitjagov in het zuidwesten. In allerijl werd (door Nederlandse pontonnières) een brug over de rivier gebouwd. Het 2e legerkorps stak als eerste de rivier over en probeerde een aanval van Tsjitjagov af te weren. Op 27 november stak Napoleon, met het grootste deel van het leger de Berezina over. Het 124e Regiment was de rivier al eerder overgestoken en werd ingezet om een aanval van Tsjitjagov te weerstaan. Het 125e regiment bleef op de oostelijke oever achter om de terugtocht van het leger te dekken.

De route van de Grande Armée

Dank zij de Nederlandse inbreng, zowel die van de pontonnières als van de infanteristen van het 124e en 125e Regiment Infanterie de Ligne (RIL), kon Napoleon aan de aanvallen van het Russische leger ontsnappen (zie kaartje op pagina 24).

De situatie bij de Berezina

De Oud-Beijerlanders

Welke Oud-Beijerlandse jongens waren nu bij deze slag betrokken? Van het 124e regiment zijn zeven namen bekend (zie *kader pagina 27*). Hoe het precies met hen is afgelopen, is niet met zekerheid te zeggen. In de Franse archieven komen hun namen voor met de toevoeging: '*deserté in 1813*'. Nu deserteerden veel soldaten in die tijd, maar het is bijna zeker dat deze jongens omgekomen zijn in de slag bij de Berezina of in krijgsgevangenschap geraakt en later zijn omgekomen. Hun namen komen in de Nederlandse archieven van later datum niet meer voor. In het 125e regiment diende een zestal Oud-Beijerlanders (zie *kader pagina 25*). Vier jongens sneuvelden op of kort na 27 november 1812. Twee anderen waren voor die tijd overgeplaatst naar het 9e regiment artillerie a

pied. Zij hebben deze slag dus niet meegemaakt. Van deze twee is alleen bekend dat Pieter van der Stoep overleed in een hospitaal in Landrecies (F) op 19 februari 1812. Ook van deze jongens zijn geen gegevens gevonden in latere archieven.

Overzicht militairen 1812

124e régiment d'infanterie de la ligne (RIL)

Jacobus Bijland	gedeserteerd in 1813
Jan Blok	gedeserteerd in 1813
Jacob van Gelder	gedeserteerd in 1813
Jan van 't Hof	gedeserteerd in 1813
Jan Rank	gedeserteerd in 1813
Hendrik Vermaas	gedeserteerd in 1813
Jan Verbaas	gedeserteerd in 1813

125e régiment d'infanterie de la ligne (RIL)

Arie van Buren	† 27 november 1812, Rusland
Jan Klein	† 27 november 1812, Rusland
Arie Meinster (overgeplaatst)	
Pieter Hubert Corbeau	† 27 november 1812, Rusland
Jan Verhagen	† 27 november 1812, Rusland
Pieter van der Stoep (overgeplaatst)	† 19 februari 1812, Frankrijk

Tenslotte

Ook na 1812 hebben er nog dienstplichtigen in het Franse leger gediend. Het zijn de jongens die in 1792 geboren werden. Deze dienstplichtigen waren, na loting, opgeroepen, nadat in Oud-Beijerland het oproer van februari 1813 had plaats gevonden. Een bijzonder periode, want op 30 november van dat jaar landde prins Willem Frederik van Oranje (de latere koning Willem I) in Scheveningen. Het zou nog tot 1815 duren voor Napoleon in de slag bij Waterloo definitief verslagen zou worden. Hierover gaat het slotartikel in een volgend nummer van Beijerlandsche Berichten.

Bronnen en Literatuur

C.W. van der Spek. *Sous les armes*. Amsterdam 2016

Adam Zamoyski. *1812 Napoleons fatale veldtocht naar Moskou*. Amsterdam 2005

Nationaal Archief, 's-Gravenhage. Archief prefect Monden van de Maas, toegang 3.02.09 (diverse inventarisnummers), 3.01.15. inventaris nummers 147 - 155

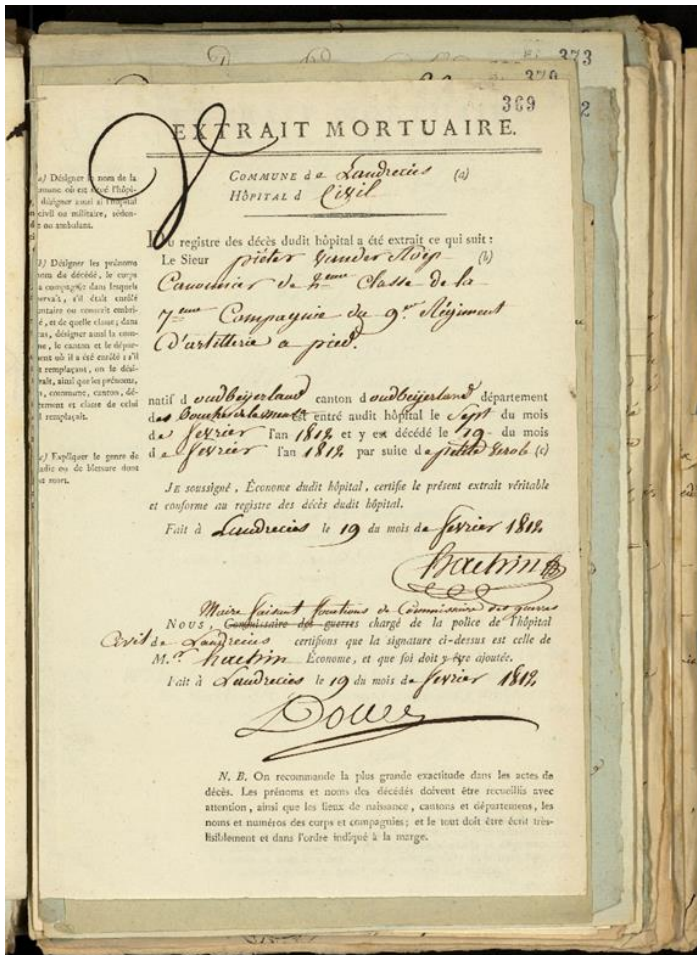
Marnix van Aerssen. *Krijgsgevangene in Rusland*. Rotterdam 2012

G.A. Geerts. *Militaire Spectator*. De veldtocht naar Rusland in 1812

N.L. van Dinther. *Zeeuwse verwanten in de Grande Armée van Napoleon*.

(www.nicovandinthier.nl); Memoiredeshommes.sga.defense.gou.fr

Archieven.nl: Nederlandse militairen in het leger van Napoleon

Overlijdensakte Pieter van der Stoep (1812)